

Програми соціальної відповідальності

В. Жогло, аспірант, старший викладач,

В. Новіков, доктор фізико-математичних наук, професор,

директор Інституту підвищення кваліфікації фахівців у галузі технічного регулювання та споживчої політики, Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Київ

Программы социальной ответственности

В. Жогло, аспирант, старший преподаватель,

В. Новиков, доктор физико-математических наук, профессор,

директор Института повышения квалификации специалистов в отрасли технического регулирования и потребительской политики, Одесская государственная академия технического регулирования и качества, г. Киев

Programs of Social Responsibility

V. Zhoglo, Post Graduate Student, Senior Lecturer,

V. Novikov, Doctor of Physics and Mathematics Sciences, Professor,

Director of Institute of Professional Development in the Technical Regulation and Consumer Policy,

Odesa State Academy of Technical Regulation and Quality, Kyiv

У статті виявлено причини упровадження програм соціальної відповідальності (СВ) в Україні та розділення напрямків реалізації програм за галузями економіки. Запропоновано варіант загальної структури програми СВ.

В. Жогло

В. Новіков

Діяльність організації в напрямку СВ стає масовою [1—4], особливо після прийняття стандарту ISO 26000 [5]. Подальше розширення СВ діяльності організацій визначає необхідність проведення наукових досліджень, зокрема у сфері стандартизації принципів та підходів. Частина цієї роботи уже проведена авторами у попередніх публікаціях [6—9].

Як і будь-яка інша діяльність СВ організації складається із теоретичної частини та практичного застосування (табл. 1). Теоретична база поняття СВ організації на сьогодні є достатньо значною і вміщує праці різноманітних фахівців національного та міжнародного рівнів [1, 10—12].

Методами реалізації такої діяльності є програми СВ організації.

Метою статті є аналіз наявних програм СВ в Україні, їх узагальнення та визначення основних критеріїв для оцінювання, а також побудова принципової структури програми СВ.

Узагальнюючи дані [13], можна зробити висновок, що до основних напрямків реалізації СВ організації, які застосовується компаніями на території України, належать програми, представлені на рисунку.

У процесі аналізування 14 основних напрямків реалізації програм СВ були розподілені за галузями економіки (табл. 2) [13].

Результати (табл. 2) демонструють тенденцію нерівномірного розподілення СВ діяльності за галузями економіки. Приміром банки та інші фінансові установи застосовують вісім напрямків, у той час агропромисловість проводить діяльність лише за одним. Безперечно, це може призвести до дисбалансу настроїв суспільства по відношенню до різних підприємств та галузей економіки у державі.

Наступна частина дослідження стосується структури програм СВ та їх побудови. Було проаналізовано ряд прикладів [14—17] та визначено загальну закономірність у структурі таких заходів (табл. 3).

Для покращання ефективності реалізації програм СВ бажано, щоб усі їхні складові були вимірними й такими, досягнення або реалізацію яких можна довести.

Із табл. 3 можна зробити висновок, що програми, які розроблятимуться та реалізовуватимуться за приведеною схемою, вийдуть із площини абстрактного розуміння, стануть вимірними і під-

Таблиця 1. Загальний перелік теоретичних і практичних складових СВ організації

Ч/ч	Теоретична частина	Ч/ч	Практична частина
1	Принципи СВ	1	Підготовка до упровадження СВ
2	Аспекти СВ	2	Ідентифікація процесів на підприємстві
3	Терміни та визначення понять у сфері СВ	3	Визначення взаємодії процесів та їх результативності
4	Характеристики СВ	4	Документування процесів
		5	Реалізація та оцінювання системи СВ
		6	Сертифікація системи управління СВ (за необхідності)

лягатимуть оцінюванню. Наступний дієвий механізм, який можна застосовувати, — це проведення різноманітних конкурсів програм СВ. Ефективність таких конкурсів полягає у можливості порівняння

Таблиця 2. Розподіл напрямів реалізації програм СВ за галузями економіки

Ч/ч	Галузь економіки	Напрями реалізації програм СВ
1	2	3
1	Авторинок, автомобілебудування	
1.1		Охорона здоров'я
1.2		Освіта
1.3		Соціальний захист
1.4		Права людини
1.5		Розвиток регіонів
2	Агропромисловість	
2.1		Розвиток місцевих товариств
3	Виробництво будматеріалів, будівництво	
3.1		Соціальний захист
3.2		Освіта
4	Зв'язок, провайдери, ІТ-ринок	
4.1		Освіта
4.2		Соціальний захист
4.3		Наука та технології
4.4		Культура
4.5		Спорт
4.6		Розвиток місцевих товариств
4.7		Охорона здоров'я
5	Банки, страхові компанії, інвестиційні компанії, компанії з управління активами	
5.1		Охорона здоров'я
5.2		Соціальний захист
5.3		Наука та технології
5.4		Освіта
5.5		Культура
5.6		Меценатство
5.7		Розвиток місцевих товариств
5.8		Розвиток спорту

Закінчення таблиці 2

1	2	3
6	Лікero-горілчана, пиво-безалкогольна, тютюнова та харчова промисловість	
6.1		Соціальний захист
6.2		Меценатство
6.3		Освіта
6.4		Розвиток місцевих товариств
6.5		Охорона здоров'я
6.6		Спорт
6.7		Здоровий спосіб життя
6.8		Будівництво церков
7	Технології	
7.1		Освіта
7.2		Вирішення соціальних проблем регіонів
7.3		Меценатство
8	Авіаперевізники	
8.1		Спорт
8.2		Здоровий спосіб життя
8.3		Соціальний захист
8.4		Меценатство
9	Металургійна, гірничо-збагачувальна промисловість, енергетика	
9.1		Розвиток місцевих товариств
9.2		Охорона здоров'я
9.3		Освіта
9.4		Вирішення соціально-економічних проблем регіонів
9.5		Соціальний захист
9.6		Меценатство
9.7		Розвиток місцевих товариств
10	Нафтогазовий сектор	
10.1		Розвиток місцевих товариств
10.2		Соціальний захист
10.3		Меценатство
10.4		Спорт
10.5		Здоровий спосіб життя
11	Торгові мережі	
11.1		Освіта
11.2		Соціальний захист
11.3		Меценатство
11.4		Охорона здоров'я

та зіставлення діяльності різних компаній у сфері СВ, оскільки програми СВ можуть бути об'єктом оцінювання.

Не менш важливою є здатність проведення перевірки визначеної діяльності другою або третьою стороною, наприклад, з метою перевірки цільового використання коштів тощо.

ВИСНОВКИ

1. Проаналізовано існуючі програми СВ в Україні, визначено розподіл напрямків реалізації програм за галузями економіки для можливості порівняння та розвитку підприємствами власних програм.

2. Запропоновано варіант структури програми СВ, перелік та послідовність її складових

Види програм СВ

Таблиця 3. Структура програм СВ

Ч/ч	Складові частини	Опис
1	Назва програми	Може формуватися у вигляді певного окремого гасла або входити до складу відповідного напрямку діяльності компанії. Загалом кожна компанія намагається аби назва програми була легкою для розуміння та запам'ятовування.
2	Бюджет програми	Визначає рівень та глибину фінансування діяльності, може коливатися у межах різних програм однієї компанії та під час порівняння різних організацій.
3	Мета програми	Мета, яку планується досягти. Залежно від напрямку реалізації програми, визначають відповідні цілі.
4	Завдання	Завдання для вирішення під час реалізації програми. Визначають певну проблему або групу проблем, які підлягають вирішенню у ході реалізації відповідних заходів.
5	Поширення на зацікавлені сторони	Показник, що демонструє величину поширення програми СВ на зацікавлені сторони, тобто її масштабність.
6	Ступінь залучення персоналу компанії	Заходи, що належать до програм СВ, може виконувати найнятий для цього персонал, волонтери або власний персонал компанії.
7	Результати	На початку планування програми формують результати, що їх планують досягти, та визначають ступінь досягнення запланованих результатів по завершенню діяльності або на відповідних етапах її реалізації.
8	Верифікація та валідація (Перевіряння та затвердження)	Дії, спрямовані на визначення, чи були проведені певні заходи та чи відповідає досягнутий результат запланованому.
9	Заходи стосовно підвищення результативності програм	Проводять з метою оцінювання можливості до поліпшення наступних програм та ефективного використання виділених ресурсів.

з описом. Така структура надасть можливість організаціям удосконалити підходи до створення про-

грам СВ та систематизувати уже проведену діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зінченко А. Г., Саприкіна М. А. Соціальна відповідальність в Україні: Погляди різних стейкхолдерів. Регіональний аспект. — К., 2008. — 60 с.
2. СКМ, Метінвест і ДТЕК очолили список найбільш соціально відповідальних компаній України — всеукраїнський рейтинговий журнал «Гвардія» — Режим доступу: <http://www.scm.com.ua/uk/media-centre/news/view/1045/>.
3. Соціальна відповідальність — Режим доступу: http://company.mts.com.ua/ukr/social_responsibility.php.
4. В Україні з'явиться рейтинг соціально відповідальних компаній — Режим доступу: http://www.management.com.ua/events/sr_ranking.html.
5. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility (Настанова щодо соціальної відповідальності) [Text]. — [First edition 2010-11-01] — Published in Switzerland: ISO, 2010. — 106 р.
6. Домницька В. Аналіз головних принципів міжнародного стандарту ISO 26000:2010 / В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 2. — С. 24—27.
7. Домницька В. Аналіз нормативних документів щодо соціальної відповідальності організації / В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2010. — № 6. — С. 13—17.
8. Корчевна Л. Аналіз розвитку систем управління соціальною відповідальністю підприємства та проблеми їх упровадження в Україні / Л. Корчевна, В. Новіков, В. Домницька, В. Жогло // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2009. — № 3. — С. 50—54.
9. Жогло В. Модель системи управління соціальною відповідальністю / В. Жогло, В. Новіков // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 6. — С. 45—48.
10. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник / Саприкіна М. А. (гл. 1—14), Ляшенко О. (гл. 4, гл. 10), Саєн-сус М. А. і Місько Г. А. (гл. 1, гл. 9), Зінченко А. Г. (гл. 8), (за науковою редакцією д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С.). — К.: ТОВ «Фарбований лист», 2011. — 480 с.
11. Корпоративная социальная ответственность: учебник для бакалавров / Э. М. Коротков, О. Н. Александрова, С. А. Антонов [и др.]; под. ред. Э. М. Короткова. — М.: Издательство Юрайт, 2012. — 445 с.
12. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. — К.: Стандарт, 2005. — 302 с.
13. Гладских Е. «Социальные программы бизнеса: От поп-филантропии к цивилизованной благотворительности». — 2009. — Режим доступу: <http://delo.ua/business/socialnye-programmy-biznesa-132027/>.
14. Соціальна відповідальність ПАТ «УКРСОЦБАНК». — Режим доступу: <http://www.unicredit.com.ua/ipsocresp/>.
15. Укртелеком сьогодні «Соціальна відповідальність». — Режим доступу: <http://www.ukrtelecom.ua/about/today/social>.
16. Київстар. «Річний соціальний звіт» 2011. — №1. — Режим доступу: http://www.kyivstar.ua/f/1/about/responsibility/Social-UA_Annual.pdf.
17. Долгосрочные внешние программы социальной ответственности компаний. — Режим доступу: <http://delo.ua/business/dolgosrochnye-vneshnie-program-132052/>. ■

НОВИНИ ISO

Переглянуто надійність і безпека мови програмування «Ада»

Вийшло третє видання стандарту ISO/IEC 8652:2012 «Інформаційні технології. Мови програмування. Ada». Поряд з іншими вдосконаленнями остання версія мови «Ада» пропонує засоби, які звичайно називають «контрактним програмуванням». Ці можливості, наявні не у всіх мовах програмування, забезпечують значний захист програм від помилок і зловмисного використання.

Перегляд став відповіддю на реальні потреби користувачів за рахунок підвищення мобільності, взаємодії з іншими мовами, додавання офіційної підтримки програмування на контрактній основі й подальшого вдосконалювання можливостей об'єктно-орієнтованого програмування в реальному часі.

Мова «Ада» була розроблена на замовлення Міністерства оборони США з метою консолідації мов програмування в оборонній галузі та опублікована як стандарт ISO в 1987 році. Завдяки її надійності мову часто використовують у керуванні повітряним рухом, банківською діяльністю й інших галузях економіки з високими ризиками.

Стандарт ISO/IEC 8652:2012 розроблено підкомітетом SC 22 «Мови програмування, їх операційне середовище й інтерфейси системного програмного забезпечення» спільного технічного комітету ISO/IEC JTC 1 «Інформаційні технології».

За матеріалами веб-порталу <http://www.iso.org>